

УДК: 766:32.019.51
(438)

СІЛОГАЄВА В. В.
Запорізький національний університет

DOI:10.30857/2617-
0272.2022.1.9.

АНАЛІЗ ГРАФІЧНИХ ПРИЙОМІВ АГІТАЦІЇ У ПЛАКАТАХ ГЕНРИКА ТОМАШЕВСЬКОГО ТА ЯНА ЛЕНІЦА

Мета: узагальнення відомостей про особливості графічних прийомів агітації у плакатах Генрика Томашевського та Яна Леніца.

Методологія. Для проведення дослідження використано «вторинне дослідження» та метод формального аналізу.

Результати. Зосередивши увагу на дослідженні графічних прийомів агітації плакатів польських митців, було проаналізовано зовнішні та внутрішні впливи на творчість провідних митців польської школи плакатів; висвітлені головні віхи творчого шляху засновників «польської школи»; визначено, які прийоми та техніки знаходили втілення в агітаційних плакатах. Проаналізовані роботи Г. Томашевського, Я. Леніца та особливості дизайну їх плакатів, основні графічні прийоми агітації.

Наукова новизна. Висвітлено вплив низки обставин на розвиток плакатного мистецтва та проаналізовано специфіку графічних прийомів агітації у плакатах Г. Томашевського, Я. Леніца.

Практична значущість. Дослідження сприятиме ґрунтовному вивченню мистецького явища – «польська школа плаката» та графічних прийомів агітації у плакатах її засновників. Це, своєю чергою, сприятиме розвитку креативного та мистецького мислення здобувачів вищої освіти освітньої програми «Графічний дизайн».

Ключові слова: плакат, мистецтво плакату, графічний прийом, агітація, історія розвитку польського плаката, польська школа плакату, творчість.

Вступ. Під час ґрунтовного вивчення мистецтва плакату, привертає до себе увагу «польська школа» – мистецьке явище, яке розквітло після Другої світової війни. Популяризація плакату, завдяки сприянню польської держави, була націлена на використання плакату для агресивної політичної пропаганди. Але по факту сприяла розвитку нової форми мистецтва – мистецтва плакату «польської школи» з простими формами, яскравими кольорами, з використанням техніки колажу та з втіленням неповторних метафор. Досі залишаються питання, які пов'язані з цим мистецьким явищем. До кінця не відомо, що саме генерувало комплекс нестандартних ідей та втілень у майстрів «польської школи» для графічних прийомів агітації у плакатах.

Агітація (від лат. *agitatio* – спонукання) – поширення ідей, теорій, концепцій, програм, гасел для впливу на свідомість, настрої, громадську активність мас. Одна з форм

просвітницької діяльності різними способами переконувати у чому-небудь людей, спонукати їх до певних дій [8]. Тож графічна агітація – це просвітницька діяльність та поширення ідей за допомогою графіки.

Едвард де Бонно – це видатний психолог, письменник, винахідник, вважав творчість – найважливішим людським ресурсом. У 1967 році ввів термін «латеральне мислення» та запропонував вважати його основою креативності. Специфічний процес обробки інформації, спрямований на зміну існуючої стереотипної моделі сприйняття навколишньої дійсності, створення нових альтернативних підходів до розв'язання проблеми – «латеральне мислення» [7]. «Творче мислення – це навичка, яку можна розвинути в собі. Вправи на генерування ідей включають різні техніки, що розвивають творче мислення, – наприклад вільні асоціації, мапування думок, латеральне мислення, дивергентне мислення, замальовки» [1, с. 41].

Фрагментарність існуючих теоретичних досліджень й потреби практики графічного дизайну зумовлюють необхідність аналізу розвитку характерних рис та специфіки графічних прийомів агітації у плакатах польських митців. Висвітлення творчих характеристик митців школи та їх інноваційних художніх прийомів, сприятиме інформованості adeptів графічного мистецтва, ґрунтовому осмисленню візуальної мови графічних прийомів агітації для пошуку нових форм виразності.

Аналіз попередніх досліджень.

Розглянуті вітчизняні дослідження мистецтва плакату: Н. Ф. Сбітневої, О. М. Северіної, О. А. Калашнікової. Серед фахівців візуальної мови «польської школи плакатів»: С. Б. Рибалко, А. А. Шабловська, І. С. Величко.

Дослідниця О. А. Калашнікова у своїй статті «Зображальний аспект візуальної мови графічного дизайну 60-х років ХХ століття» розглядає візуально-пластичну мову графічного дизайну зазначеного періоду, виявляє особливості його формування [2]. О. А. Калашнікова стверджує, що на формування поняття умовної форми та простору у графічному дизайні 60-х років мали вплив каліграфія та декоративно-прикладне мистецтво.

У статті «Радянський плакат 1950-х років у контексті розвитку світового графічного дизайну» Н. Ф. Сбітнева розглядає розвиток радянського плакатного мистецтва 1950-х років у порівнянні з лідерами світового графічного дизайну того часу: швейцарської типографічної школи та американської реклами [4]. Авторка стверджує, що у 1950-х роках ХХ ст. вже був накопичений досвід створення культурно-видовищних плакатів засобами формально-асоціативної, шрифтової графіки.

Огляд історії вивчення польського плаката, аналіз фахової літератури та історії розвитку «польської школи» подає С. Б. Рибалко у статті «Польська школа

плаката (на матеріалах колекції театральної афіші генерального консульства Республіки Польща у Харкові)». Приділена увага ролі та місцю театральної афіші серед інших жанрів плаката. Тож, «стійкі ознаки польської школи: оригінальність авторського задуму метафоричність, парадоксальність, символізм, емоційна виразність тощо» [3, с. 98].

Дослідження А. А. Шабловської «Польська школа плаката» присвячене висвітленню історії феномену «польського плакату», розвитку його специфіки. Вона вважає, що «до переваг художнього плакату зараховуються читабельність, лапідарність, сугестивність, однозначність і абрєвійованість» [6, с. 126].

«У Польщі вивчення плакату становить певну традицію. Серед фахівців, чії публікації висвітлюють здобутки польської школи Ждіслав Шуберт, Ева Грушевська, Маріуш Кноровський, Агнешка та Кшиштоф Дідо» [3, с. 100].

Постановка завдання: висвітлити творчі характеристики засновників та провідних митців «школи польських плакатів» Г. Томашевського, Я. Леніца та проаналізувати особливості дизайну плакатів з точки зору графічних прийомів агітації й використаних творчих прийомів.

Результати дослідження. Розвитку високоякісного дизайну плакатів «польської школи» сприяв ряд чинників. Важливим фактором була політична ситуація у країні після Другої світової війни, уряд Польщі використовував творчість відомих художників для розробки об'єктів агітації державних культурних продуктів. Водночас влада проводила щомісячні виставки як пересувні, так і монументальні, конкурси плакатів та акції для залучення художників. При варшавській Академії образотворчих мистецтв (АОМ) під керівництвом відомих митців (Генрика Томашевського, Юзефа Мрощака) відкрили (1952 р.) дві незалежні кафедри плакату. А у 1966 р. влада започаткувала Міжнародне бієнале плакату у Варшаві та заснувала Музей плакату у

Віланові (поблизу Варшави). На той час створення установи музею, що архівує ефемерне мистецтво плакатів, було піонерським рішенням та авторським починанням.

Під пильним оком цензури у митців спрацювало «латеральне мислення», що сприяло розвитку неповторній метафорі пронизаної національною ідентичністю, яка передавала особисту експресію авторів. «Для них плакат став синонімом свободи й навіть певної художньої розв'язності» [6, с. 118].

Одним з засновників та провідним митцем «польської школи плакату» був креативний, творчий та талановитий Генрик Томашевський. У його агітаційних плакатах відчувається свобода у формуванні композиції та техніка близька до живопису (рис. 1), обумовлена його гарною художньою освітою (закінчив Школу графічної промисловості та Академію мистецтв у Варшаві). До Другої світової війни він працював карикатуристом (згодом це також мало свій вплив на його творчу діяльність) та виконував проекти у сфері виставок та архітектурного оздоблення.

З початку 1950-х років керував кафедрою плаката при варшавській АОМ, потім факультетом, був професором та мав великий вплив на розвиток світового мистецтва плакату. Навчатися до нього приїжджали з різних країн світу. Також він брав активну участь у міжнародних конкурсах та виставках, його роботи є у багатьох музеях світу. Томашевський був членом ексклюзивної міжнародної асоціації комерційних графічних дизайнерів AGI. А у 1976 році у Лондоні Королівське товариство мистецтв удостоїло його звання почесного королівського дизайнера. Багато його робіт є світовими канонами мистецтва плакату.

Агітаційним плакатам Генрика Томашевського притаманна простота, вільний й лаконічний малюнок, використання риторичних фігур, які не обов'язково пов'язані з темою плакату,

жартівливість, фантазійність, легкість та неоднозначність. Розглянуті роботи це демонструють. На афіші виставки польських плакатів (рис. 1) спостерігається зведення форм до простих контурів та правило рівноваги – у відстані однієї третини від верхнього краю розташовується велике око, що символізує запрошення піти й подивитися на виставку. Жартівлива абстракція нагадує птаха завдяки чорним штрихам та трикутникам які виглядають ніби пір'я, начебто «сорока на хвості принесла» новину. І водночас абстракція нагадує квітку зі стеблом та листям, а ще можна побачити фрагмент усміненого обличчя. Серед кольорових плям на яскраво-зеленому фоні у стилі «кубізм» розташовуються біло-червоні кольори польського прапору. Кольорова гама яскрава, контрастна.

Плакат для Всесвітньої виставки дитячих малюнків та живопису (рис. 2) має асиметричну композицію, поєднання графіки та живопису, цікаве кольорове рішення та простоту кольорових плям. Зображення будиночка у стилі дитячого малюнку, що найчастіше використовується у дитячих рисунках, відразу передає специфіку заходу, а вдале поєднання типографіки та графіки (текст розташовано на білих смугах) підкреслює ритмічність та додає плакату офіційного вигляду. Чорно-білі смуги служать фоном, білий квадрат, а квадрат асоціюється зі стабільністю та незмінністю – це стіна будиночка. Квадрат зміщено стосовно осі симетрії ліворуч, зображення земної кулі у центрі простору плакату водночас є композиційним центром та вікном будиночка. Кольорові сигнальні прапорці (на той час популярна символіка дитячих загонів) додають динаміки та підкреслюють кількість учасників. Кольорова гама яскрава, але кольорові плями невеликі, більше використані як акценти. Цікавий прийом розриву смуг у нижній частині плакату використано для зображення стежки до будиночка у вигляді білого трикутника. Наявність диму у вигляді

зеленої плями (зелений – життєрадісність, символ життя) стверджує, що у будиночку є мешканці.

На початку 1950-х років серед молодих графіків, які створили знамениту «польську школу плаката» відзначився Ян Леніца. Леніца допомагав Генрику Томашевському змінювати типовий карикатурний жарт у польській пресі (журнали «Szpilki» та «Wiadomosci Kulturalne», щоденна газета «Rzeczpospolita»), вони наповнювали його художньою особливістю. Також з 1954 р. Ян Леніц був помічником Томашевського на кафедрі плакату при варшавській АОМ. Цінним є те, що саме він вперше використав термін «польська школа плакату» у швейцарському журналі «Graphis» у 1960 р. (назвав так свою статтю) – це мало велике значення для популяризації цього явища.

Творчість Яна Леніца – художника-графіка й режисера-аніматора безпосередньо пов'язана з розвитком візуальної мови агітаційних плакатів. У пошуках власної форми художнього вираження він зацікавився кіноплакатами, а потім й театральними плакатами. Ця творчість давала свободу, приваблювала можливістю творчих експериментів. В його роботах спостерігається насичена нестандартними рішеннями композиція, яка має неповторну поетику та знаходиться на стику жанрів. Хвиляста лінія – це відома риса творчого прийому Я. Леніца, яка нібито передає вібрації звуків музики (рис. 3), можливо це завдяки тому, що він мав музичну освіту. «Митець порівнював мистецтво плакату із джазом, де усе залежить від уміння зіграти чужу тему по-своєму» [3, с. 103]. Безперечно на композицію його плакатів та побудову простору у них мала і його архітектурна освіта. Наприклад, плакат до фільму «Загальна кімната» у стилі «архітектурної графіки» (рис. 5), що дозволило передати похмуру атмосферу психологічної драми. Асиметрична композиція з композиційним

центром у правій нижній частині – двері в обрамленні чорного контуру, навіть «перст» вказує на них. Зображення дверей кімнати запрошує реципієнта піти та подивитися, що відбувається за цими дверима у «загальній кімнаті». Водночас це алегорія – вихід є завжди, не потрібно втрачати надію (один з персонажів покінчив з собою). У плакатах Яна Леніца значно менше жартівливості та легкості, ніж у роботах Генрика Томашевського. Та не усі його роботи наповнені райдужними фарбами, хвиляста лінія – це не обов'язково позитив. Наприклад, плакат Яна Леніца «Солдат», для німецького прокату французького фільму «Le Petit Soldat» режисера Жана-Люка Годара. Фільм дуже важкий, розповідає як під психічним впливом із боку спецслужб змінюється людина. Ян Леніц передав емоційний настрій фільму використовуючи несиметричну композицію з акцентом на силуеті, який розташований праворуч відносно осі симетрії. Завдяки поєднанню техніки живопису з графікою та холодній кольоровій гамі (рис. 4), «солдат» (головний герой) ніби стікає вниз, відчуваючи муки, ефект підкріплюється хвилястими лініями чорного кольору всередині силуету, у такому випадку, передаючими вібрацію болю. Відсутність фону та текст, що обтікає контур зліва перед обличчям, посилює ефект «вібрації болю». У нижній частині абстрактне зображення ніг солдата та ніг табурету ніби зливається у єдине – підкреслює ефект «перетворення людини на комаху».

Плакат Я. Леніца «Польща: театр та суспільство» більш позитивний та не менш глибокий. І знов творчий прийом – це поєднання графіки, живопису та хвиляста лінія. На нейтральному фоні (вертикальні, прямі, чорні лінії) розташовано абстрактний силует людини, який символізує суспільство. Композиційний центр – багаточисельні різнокольорові квіти – думки, роздуми, ідеї, саме їх зароджує театр, завдяки ним суспільство стає крацім.

Рис. 1. Афіша виставки польських плакатів, 1956 р. [11]

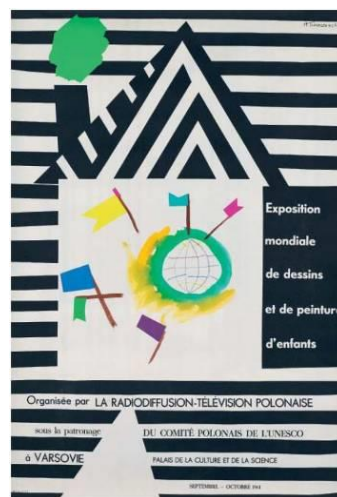

Рис. 2. Афіша Всесвітньої виставки дитячих малюнків й живопису, 1961 р. [11]

Рис. 3. Хвиляста лінія у плакатах Я. Леніца [13]

Рис. 4. Ян Леніца «Солдат», 1966 р. [14]

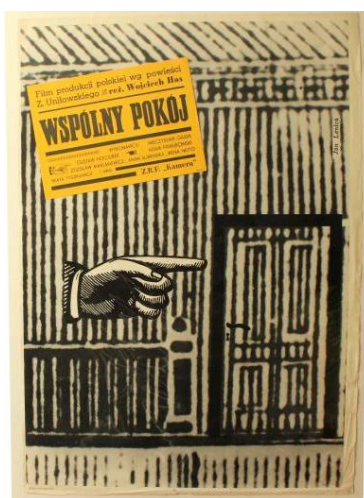

Рис. 5. Плакат до фільму «Загальна кімната», Ян Леніца, 1960 р. [14]

Рис. 6. Ян Леніца «Польща: театр та суспільство», 1972 р. [13]

Апелюючи мовою авангардного мистецтва Ян Леніц створював впізнавальні роботи, які поєднували у собі простоту та складність, грубість та витонченість. Його творчість також були високо оцінені за межами Польщі; він викладав у Гарварді, у Кассельському університеті, у Вищій художній школі Берліна. Ян Леніца мав значні нагороди за графічне мистецтво.

Завдяки художникам плакатне мистецтво продовжує свій розвиток і пошук нових форм незважаючи на економічні й політичні кризи. Митці плакатного мистецтва розширюють тематику плакатів, активно реалізують авторські творчі концепції та відображають багатогранні творчі здобутки [5, с. 19].

Висновки. Агітаційний плакат польських митців – це феномен, пов'язаний з творчими особистостями, провідними митцями «польської школи плакату», такими як Генрік Томашевський, Ян Леніца. Вони, ламаючи шаблони, використовуючи досягнення живопису та власні художні традиції, створювали нові альтернативні підходи у мистецтві плакату. Розвиток

національного мистецтва плакату у Польщі обумовлений комплексом обставин, рядом подій та контекстами часу. Новатори «польської школи» Генрік Томашевський та Ян Леніца постійно оновлювали власні стилі агітаційних плакатів. Основні риси творчих прийомів агітаційних плакатів Г. Томашевського: свобода у формуванні гармонійної композиції, техніка живопису, поєднання малювання з динамічним написом, активне використання неповторної символіки та метафор. Ян Леніца, створюючи свої впізнавальні роботи, поєднував витонченість (хвиляста лінія) з грубістю (чорні плями), простоту форм зі складністю й багатозаровістю архітектури плакату. Проведене дослідження ще раз засвідчило особистий внесок засновників та провідних митців «школи польських плакатів» Г. Томашевського, Я. Леніца. Перспективним є подальші дослідження теми «польської школи плакату» та висвітлення впливу «польської школи» на мистецтво плакату в Україні.

Література

1. Емброуз Г., Оно-Білсон Н. Основи. Графічний дизайн 01. Підхід і мова. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.

2. Калашникова Е. А. Изобразительный аспект визуального языка графического дизайна 60-х годов XX века. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2011. № 5. С. 11–14.

3. Рибалко С. Б. Польська школа плаката (на матеріалах колекції театральної афіші генерального консульства Республіки Польща у Харкові). *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2015. № 4. С. 98–104.

4. Сбітнева Н. Ф. Радянський плакат 1950-х років у контексті розвитку світового графічного дизайну. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2012. № 13. С. 64–67.

5. Сілогаєва В. В. Початок розвитку плакатного мистецтва. *Методологічні та*

практичні проблеми професійної підготовки акторів і дизайнерів: матеріали V науково-методичного семінару. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. С. 18–20.

6. Шабловська А. А. Польська школа плаката. *Мистецтвознавчі студії*. 2008. № 3. С. 118–127.

7. Де Боно Э. Серьезное творческое мышление. URL: <http://loveread.ec/contents.php?id=48998> (дата звернення: 01.02.2022).

8. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=42537 (дата звернення: 02.02.2022).

9. Culture.pl. Henryk Tomaszewski. URL: <https://culture.pl/en/artist/henryk-tomaszewski>.

10. Culture.pl. Jan Lenica. URL: <https://culture.pl/en/artist/jan-lenica> (дата звернення: 04.02.2022).

11. Henryk Tomaszewski. Zachęta Narodowa Galeria Sztuki. URL: <https://zacheta.art.pl/public/upload/mediateka/pdf/5660364bf0d4c.pdf> (дата звернення: 02.02.2022).

12. Henryk Tomaszewski. Pworld. URL: <https://www.pworld.pl/news/Henryk-Tomaszewski,315582,3.html> (дата звернення: 01.02.2022).

13. Jan Lenica. Pigasus. Polish Poster Gallery. URL: <http://www.pigasus-gallery.de/lenica-poster.php> (дата звернення: 04.02.2022).

14. MoMA. Polish Posters 1945-89. URL: <https://www.moma.org/collection/works/125421> (дата звернення: 03.02.2022).

References

1. Embrouz, H., Ono-Billson, N. (2019). Osnovy. Hrafichnyi dyzain 01. Pidkhid i mova. [Foundations. Graphic design 01. Approach and language]. Kyiv : ArtHuss. 192 p. [in Ukrainian].

2. Kalashnikova, E. A. (2011). Izobrazitel'nyĭ aspekt vizual'nogo yazyka graficheskogo dizajna 60-kh godov XX veka. [The pictorial aspect of the visual language of graphic design in the 1960s.]. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv. № 5. pp. 11–14 [in Russian].

3. Rybalko, S. B. (2015). Polska shkola plakata (na materialakh kolektsii teatralnoi afishi heneralnogo konsulstva Respubliki Polshcha u Kharkovi). [Polish Poster School (based on the materials of the collection of theatrical posters of the Consulate General of the Republic of Poland in Kharkiv)]. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv. № 4. pp. 98–104 [in Ukrainian].

4. Sbitnieva, N. F. (2012). Radianskyi plakat 1950-kh rokiv u konteksti rozvytku svitovoho hrafichnogo dyzainu. [Soviet poster of the 1950s in the context of the development of world graphic design.]. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv. № 13. pp. 64–67 [in Ukrainian].

5. Silohaieva, V. V. (2021). Pochatok rozvytku plakatnogo mystetstva. [The beginning of the development of poster art]. Metodolohichni ta

praktychni problemy profesiinoi pidhotovky aktoriv i dyzaineriv: materialy V naukovy-metodychnoho seminaru. Zaporizhzhia: Zaporizkyi natsionalnyi universytet. pp. 18–20 [in Ukrainian].

6. Shablovska, A. A. (2008). Polska shkola plakata. [Polish school poster]. Mystetstvoznavchi studii. № 3. pp. 118–127 [in Ukrainian].

7. De Bono, E. Ser'eznoye tvorcheskoye myshleniye. [Serious creative thinking]. URL: <http://loveread.ec/contents.php?id=48998> (Last accessed February 1 2022) [in Russian].

8. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=42537 (Last accessed February 2 2022) [in Ukrainian].

9. Culture.pl. Henryk Tomaszewski. [Henryk Tomaszewski]. URL: <https://culture.pl/en/artist/henryk-tomaszewski> (Last accessed February 1 2022) [in English].

10. Culture.pl. Jan Lenica. [Jan Lenica]. URL: <https://culture.pl/en/artist/jan-lenica> (Last accessed February 4 2022) [in English].

11. Henryk Tomaszewski. Zachęta Narodowa Galeria Sztuki. [Zacheta National Gallery of Art]. URL: <https://zacheta.art.pl/public/upload/mediateka/pdf/5660364bf0d4c.pdf> (Last accessed February 2 2022) [in Polish].

12. Henryk Tomaszewski. Pworld. [Henryk Tomaszewski]. URL: <https://www.pworld.pl/news/Henryk-Tomaszewski,315582,3.html> (Last accessed February 1 2022) [in Polish].

13. Jan Lenica. Pigasus. Polish Poster Gallery. [Jan Lenica]. URL: <http://www.pigasus-gallery.de/lenica-poster.php> (Last accessed February 4 2022) [in English].

14. MoMA. Polish Posters 1945-89. URL: <https://www.moma.org/collection/works/125421> (Last accessed February 3 2022) [in English].

ANALYSIS OF GRAPHIC AGITATION TECHNIQUE IN THE POSTERS OF HENRY TOMASHEVSKY AND JAN LENICA

SILOHAIEVA V. V.

Zaporizhzhia National University

Purpose: generalization of information about the peculiarities of graphic agitation in the posters of Henryk Tomaszewski and Jan Lenica.

Methodology. The research a «secondary

АНАЛИЗ ГРАФИЧЕСКИХ ПРИЕМОВ АГИТАЦИИ В ПЛАКАТАХ ГЕНРИКА ТОМАШЕВСКОГО И ЯНА ЛЕНИЦА

СИЛОГАЕВА В. В.

Запорожский национальный университет

Цель: обобщение сведений об особенностях графических приемов агитации в плакатах Генрика Томашевского и Яна Леница.

Методология. Для проведения исследования использованы «вторичное исследование» и

research» and the method of formal analysis were used.

Results. Focusing on the study of graphic agitation of Polish posters, the external and internal influences on the work of leading artists of the Polish school of posters were analyzed; highlights the main milestones of the creative path of the founders of the «Polish school»; determined what techniques and techniques were reflected in the graphic agitation of posters. The works of G. Tomashevsky, J. Lenits and the design features of their posters, the main methods of graphic *agitation* are analyzed.

Scientific novelty. The influence of a number of circumstances on the development of poster art is reflected, and the specificity of graphic propaganda in the posters of G. Tomashevsky, J. Lenits is analyzed.

Practical significance. The research will contribute to a thorough study of the artistic phenomenon – the «Polish school of posters» and graphic agitation in the posters of its founders. This, in turn, will contribute to the development of creative and artistic thinking of applicants for higher education in the Graphic Design program.

Keywords: *poster art, graphic poster, agitation, the history of the development of the Polish poster, the Polish school of posters, creativity.*

метод формального аналізу.

Результати. Сосредоточив внимание на исследовании графических приемов агитации плакатов польских художников, были проанализированы внешние и внутренние влияния на творчество ведущих художников польской школы плакатов; освещены главные вехи творческого пути основателей «польской школы»; определены, какие приемы и техники находили отражение в агитационных плакатах. Проанализированы работы Г. Томашевского, Я. Леница и особенности дизайна их плакатов, основные графические приемы агитации.

Научная новизна. Отражено влияние ряда обстоятельств на развитие плакатного искусства и проанализирована специфика графических приемов агитации в плакатах Генрика Томашевского, Яна Леница.

Практическая значимость. Исследование способствует углубленному изучению художественного явления – «польская школа плаката» и графических приемов агитации в плакатах ее основателей; будет полезно для развития творческого и художественного мышления соискателей высшего образования программы «Графический дизайн».

Ключевые слова: *искусство плаката, графический прием, агитация, история развития польского плаката, польская школа плаката, творчество.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Сілогаєва Вероніка Володимирівна, старший викладач кафедри дизайну, Запорізький національний університет, ORCID 0000-0003-1339-2958, **e-mail:** veronikanikasila@gmail.com

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2022.1.9](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.1.9)

Цитування за ДСТУ: Сілогаєва В. В. Аналіз графічних прийомів агітації у плакатах Генрика Томашевського та Яна Леница. *Art and design*. 2022. №1(17). С. 95–102.

Citation APA: Silohaieva, V. V. (2022) Analysis of Graphic Agitation Technique in the Posters of Henry Tomashevsky and Jan Lenica. *Art and design*. 1(17). 95–102.